

Atatürk'ten Milletimize Armağan

Kazanım Ders Notu - 25

» Atatürk'ün Demokrasimiz İçin Yaptıkları

■ Milli Mücadele Dönemi'nde

- Amasya Genelgesi'ne "Milletin geleceğini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." maddesinin eklenmesi
- Erzurum Kongresi'ne "Kuvayımilliye'yi etkin, milli irade-yi hâkim kılmak esastır." maddesinin eklenmesi
- Sivas'ta İrade-i Milliye (Milli İrade) gazetesinin yayınlanması
- Ankara'da Hakimiyet-i Milliye gazetesinin çıkarılması
- Mebusan Meclisinin kapatılmasından sonra Ankara'da Büyük Millet Meclisinin açılması

■ Milli Mücadele Dönemi'nden Sonra

- Saltanatın kaldırılması
- Cumhuriyetin ilan edilmesi
- Halk Fırkasının kurulması
- Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurulması
- Medeni Kanun ile sosyal, ekonomik ve hukuki alanlar-da kadın erkek eşitliğinin büyük oranda sağlanması
- Serbest Cumhuriyet Fırkasının kurulması
- Ülke yönetimine katılmaları için kadınlara sırasıyla belediye, muhtarlık ve milletvekilliği seçimlerine katılma haklarının verilmesi

» Atatürk ve Çok Partili Hayata Geçiş Çalışmaları

- Ülkemizde cumhuriyetin ve demokrasinin kurucusu olan Mustafa Kemal Atatürk'ün demokrasiye verdiği önem ve yaptığı çalışmalar sadece yandaki gelişmelerle sınırlı değildir.
- Atatürk Dönemi'nde çok partili yaşama geçiş için aşağıdaki çalışmalar yapılmıştır:

■ Çok Partili Siyasi Hayata Geçilmek İstenmesinin Nedenleri

- Demokrasi anlayışını yerleştirmek
- Farklı görüşlerin mecliste temsil edilmesini sağlamak
- Millet egemenliğini güçlendirmek
- Hükûmetin denetlenebilmesini sağlamak

■ Atatürk Dönemi'nde Çok Partili Yaşama Geçiş İçin Kurulan Partiler

■ Halk Fırkası

- 9 Eylül 1923 tarihinde Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulmuştur.
- Yeni Türk Devleti'nin ilk siyasi partisidir.
- Cumhuriyetin ilanından sonra Cumhuriyet Halk Fırkası ismini almıştır.

■ Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

- 17 Kasım 1924 tarihinde Kazım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele, Rauf Orbay ve Adnan Adıvar tarafından kurulmuştur.
- Cumhuriyet tarihinin ilk muhalefet partisidir.
- Türkiye'nin doğusunda meydana gelen bir ayaklanmada etkisi olduğu gerekçesiyle bu parti kapatılmıştır.

■ Serbest Cumhuriyet Fırkası

- 1930 yılında Fethi Okyar tarafından kurulmuştur.
- Hızla büyüyen partiye inkılâplara karşı olanlar üye olunca Fethi Okyar partiyi feshetmiştir.

Önemli Not: Atatürk Dönemi'nde her ne kadar çok partili yaşama geçiş için çalışmalar yapılsa da uygun ortamın olmaması nedeniyle kesin geçiş yapılamamıştır. Ancak Atatürk'ün vefatından sonra ülkemizde çok partili yaşama kesin geçiş olabilmıştır. 1946 yılında Celal Bayar, Adnan Menderes, Refik Koraltan ve Fuat Köprülü tarafından kurulan Demokrat Partinin de katıldığı 1946 seçimleri ülkemizde çok partili siyasi dönem için milat olacaktır.